

Tidskrift

for

L a n d ø k o n o m i .

Udgivet

af

J. C. la Cour.

Fjerde Række.

Fjerde Bind.

Kjøbenhavn.

Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.

G. E. Wises Bogtrykkeri.

1870.

Agerdyrkningsberetning.

Fra sidste Halvdel af Maj.

Vinteren var ikke gunstig for Sæden; den stærke Værfrost og de hyppige Storme svækkede og sled den kjendeligt. Overgangstiden til Foraaret var ej heller gunstig. Marts Maaned bragte stærkt Nattefrost og samtidig høj Dagvarme; Begyndelsen af April var kold, og Livet i Vegetationen begyndte først meget sent. Først henimod Midten af April kom der Varme i Luften; fra d. 16de—22de havde endog meget varme og milde Dage; men saavel i Slutningen af April som i Begyndelsen af Maj var der en Del Kulde i Luften, hvilket ogsaa gav sig tilkjende ved de hyppige Hagelbyger. Af Vinterfæden staaer Rugen bedst, men egentlig er det kun den tidligsaade paa kraftig og velafgravet Jord, der kan siges at staa rigtig godt, den største Mængde Rugmarker staa kun ret godt, og den Rug, der er saaet sildig, og navnlig den, der er saaet paa kolde vaade Jorder eller paa lette sandede Bakker, hvor Stormen i Vinterens Løb har slidt den stærkt, er temmelig tynd og spids og uden kraftig Farve. Paa Nerne og i Østjylland staaer Rugen bedst; i Hedeegnene og det vestlige Jylland er den mindre god, særlig hvor man har saaet Provstirug, der langt mindre taaler Klimaet end den gamle danske Rug og Campinerugen; den danske Rug staaer, dyrket under lignende Forhold som de andre Rugvarieteteter, bedst, da den paa Grund af sin sildige Udvikling

tog mindre Skade af Nattefulden i Foraaret end de andre Varieteter. Hveden er gennemgaaende slettere end Rugen; kun paa de bedst drevne Jorder staaer den nogenlunde; i Almindelighed er den temmelig simpel og paa slet dyrkede, kraftløse og vaade Jorder har den uheldige Vinter og første Foraarstid enten ganske eller i større eller mindre Pletter svækket den saaledes, at man allerede tidlig kunde see, at kun særdeles gunstige Vejrforhold i Slutningen af April og Begyndelsen af Maj kunde fri den fra Ompløjning. Disse indtraf som sagt ikke, og store Stykker ere derfor ompløjede og tilsaade med Grd. Byg, Vaarhvede el. lg. For at hjælpe paa Hveden er der iaar meget almindelig blevet brugt Obergjødsning med Guano, Chilisalpeter eller andre hurtig drivende Gjødningsmidler, eller ogsaa er den overtrømlet eller overharvet for at fæstne de af Frostens lettede Planter og for at bringe frisk Jord op til de svage Planter. I de Egne, hvor man i Vinter fik lidt Sne, og hvor et passende Læ af levende Hegn dels bragte denne til at falde jævnt over Marken, dels forhindrede Vinden i at slide Planterne, staaer Hveden bedst. Ogsaa i Midtjylland skal Hveden flere Steder staa godt, og Grunden hertil menes at ligge i „at Hvedejorden der i Eggen ofte pløjes sidste Gang inden Høst, hvorved Hveden senere bedre fastner sine Rødder i den noget mindre løse Jord og i det Hele taget kraftigere udvikles i den længere udluftede Jord, saa at den af begge Grunde bedre har kunnet modstaa Frostens skadelige Virkninger.“ Det har ret været en Vinter og et Foraar til at prøve de i den nyere Tid indførte nyere Hvedesorterers Haardsørhed. Af disse har særlig Halletshveden viist sig uholdbar, og paa Holland, hvor den havde fundet en Del Udbredelse, er derfor meget ompløjet; Common-Rivet Hveden har ogsaa lidt meget; den bengalske Hvede har nogenlunde kunnet holde Stand; den saakaldte Kolbehvede, ofte en Blanding af flere forskellige Hvedesorter, har holdt sig ret godt; men forholdsvis bedst er dog den paa Nerne almindelig dyrkede gule Hvede og den i Jylland mest udbredte brune Hvede. Erfaringerne ere altsaa for saa vidt uheldige

for flere af de nyere finere Hvedesorter, og at disse bør forlades paa alle mindre kraftige og veldrevne Jorder, synes Vinteren bestemt at have antydet, men paa den anden Side bør man ikke for ubetinget kaste Brag paa dem, hvor saavel Jordbundsforholdene som Egnens Væforhold ere gunstige. — Rapsen, hvoraf kun meget lidt er faaet, har ogsaa lidt en Del af Vinteren og tegner ikke til noget godt Udbytte.

For aarsbehandling af Jorden er med enkelte Undtagelser faldet udmærket let. Da den stærke Frost havde skjæret Jorden saa fortrinligt, da der kun var lidt Vintervand i Jorden, da der kun faldt lidt og spredt Regn i den Tid af April, man lagde Vaarsæden, og da Tørringen paa den anden Side ikke var saa stærk, at den borknede Jorden eller udtørrede den for stærkt, faldt Jorden særdeles smukt og godt for Hæven; kun ifølge Beretninger fra Falster, Volland og det sydlige Jylland var Jorden noget tung at behandle i Foraaret, paa Grund af, at den var pløjet vaad i Efteraaret. Først sent kunde man imidlertid paa Grund af Kulden og Nattefrosten begynde at lægge Vaarsæden, om man end paa enkelte veldrevne Gaarde, f. Ex. i Sydfalster, allerede havde bygget faaet d. 8de April, og Erte- og Bønnesaningen blev færdig d. 8de til 10de April. I Almindelighed var det dog først i de nærmeste Dage før Paasken, at man begyndte at saa, men Slutningen af Maanedens var nu saa vedholdende gunstig, at man paa Nerne almindeligvis bleve færdige i Løbet af 14 Dage, altsaa inden Maanedens Udgang, hvorimod man i det nordlige, mellemste og vestlige Jylland først fik affaaet en halv Snes Dage ind i Maj. Den først faaede Sæd kom hurtig op i de varme Dage før og efter d. 20de April; hvad der blev faaet senere laa derimod længe i Jorden, men fik derved i det kjøligere Vejrtid til at skyde kraftige Rødder. Vaarsædemarkerne tegne derfor overalt godt, men trænge, som Vegetationen i det Hele taget, stærkt til Regn og Varme. De sidste Maanedes have kun bragt den halve Regnmængde mod den almindelige; Vinterfugtigheden i Jorden er ikke stor, og de dybere

Jordlag have endnu ikke forvundet Tørken 1868 og 1869; ikke saa Brønde begynde derfor allerede at svigte, og den nærmeste Tid maa bringe os megen Regn, hvis Vandmangel skal kunne undgaaes.

Græsmarkerne udvikle sig meget sent iaar og ere simple, hvor Jorden ej er i Kraft. Den unge Klover, som man i Slutningen af Vinteren frygtede ligesaa meget for som for Hveden, har ikke taget synderlig Skade af Barfrosten eller Foraarets Nattefrost. Dette er derimod mere Tilfældet med de ældre Klovermarker, og ogsaa det italienske Rajgræs er mange Steder gaaet bort, saa det navnlig er til Timoteen og det engelske Rajgræs, at man maa sætte sin Tid. Saa vi Regn og Varme, kan Græsudbyttet baade til Hø og til Afgræsning endnu blive godt, men først sent vil Kvæget kunne sættes paa Græs iaar. Det er derfor heldigt, at Fodermængden iaar er saa rigelig, at, om Hø- og Halmfoderet end vil gaa med mange Steder, hvor man havde ventet at saa tilovers, saa er det dog helt undtagelsesvis, at der bliver Mangel. Kvægets Foderstand er imidlertid kun taalelig god, skøndt der i Vinter mange Steder er bleven opfodret mere Kraftfoder end almindelig, hvortil de høje Priser paa Smør og Fedevarer samt idig med de lave Kornpriser stærkt have opfordret. Fra flere Egne klages over, at hverken Halm eller Hø har været nærende, og at Kvæget kun nødig har villet æde det. Paa de Steder, hvor man endnu ikke er kommet ind paa en kraftigere Fodring af Kvæget, er dettes Hulb slet, især hvor tillige Mund- og Klovesygen har hersket, eller hvor Kvæget toges magert paa Stald i Efteraaret efter om Sommeren at være græsset knapt.

Husdyrenes Sundhedstilstand er ret god; i det sydlige Sjælland og paa Møen er Mund- og Klovesygen sporadisk brudt ud igjen i den sidste Tid, efter at man troede at være den helt kuit; hvis den ikke ophører, inden Kvæget slaas paa Græs, er der kun ringe Haab om, at den vil blive helt udryddet i Sommer, thi Smitten forplanter sig naturligtvis ulige lettere, naar Kvæget er paa Græs end paa Stald. I